

Hrvatski dan ljekarni, 29. listopada

Ljekarne u Hrvatskoj ove će godine, po uzoru na mnoge europske zemlje, prvi puta obilježiti svoj dan i to 29. listopada. Taj je datum odabran prema prvom pisanom spomenu ljekarne na prostoru Hrvatske, u Trogiru 29. listopada 1271.

Organizatori su Hrvatsko farmaceutsko društvo u suradnji s Hrvatskom ljekarničkom komorom uz potporu farmaceutske tvrtke Pliva, a pokrovitelj je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi RH.

"Ljekarna otvorenih vrata – O lijekovima pitajte ljekarnika"

UŠLJIVOST GLAVE – EPIDEMIJA (I) MODERNOG DOBA

Općenito

Uši glave (*Pediculus humanus var. capitis*) su sitni parazitski insekti koji žive u ljudskoj kosi. Sive su ili smeđe boje, a odrasle jedinice velike su otprilike 2 mm. Uši žive oko mjesec dana, a ženka koja dostiže spolnu zrelost nakon dva tjedna izleže šest jajašaca (gnjida) dnevno koja polaže na vlasi kose u blizini kože. Gnjide su žuto-bijele boje i često ih se zamjenjuje za perut.

Uši u kosi šire se direktnim kontaktom glava. S vlasi zaražene glave uš prelazi na vlas druge osobe. Uši s kose ne mogu niti letjeti niti skakati, niti puzati po namještaju ili preskakati s jednog sjedišta na drugo. Uš ne može preživjeti izvan ljudske kose dulje od nekoliko sati, tako da je neki drugi način infestacije ušima malo vjerojatan. Zbog toga što je u igri vrlo čest bliski kontakt glavama uši su najraširenije kod predškolske i školske djece u dobi od četiri do jedanaest godina. Ipak, iako je najčešća prva reakcija roditelja kod pojave epidemije ušiju da ne šalju svoje dijete u školu ili vrtić to je nepotrebno zbog toga što se simptomi infestacije ušima kao što su svrbež glave i gnjide na vlasima kose ne primjećuje prvih nekoliko tjedana. Ukoliko postoji sumnja na pojavu ušiju treba temeljito pregledati i iščešljati kosu pri čemu treba tražiti bijele gnjide priljubljene uz vlasi kose, a odrasle jedinice iščešljati na bijelu podlogu ili u vodu kako bi ih se lakše uočilo.

**Zdravstvena ustanova
Ljekarna Bjelovar
Goran Radošević, mr. pharm.**

Hrvatski dan ljekarni, 29. listopada

U slučaju pronalaska ušiju ne treba paničariti. Uši u kosi ne prenose nikakve bolesti! Najteža posljedica pojave ušiju je intenzivno češanje koje može dovesti do rana na koži glave, ali to je rijetka pojava.

Metode suzbijanja

Ono što treba zapamtiti kod pronalaska ušiju jest da se pojačanom osobnom higijenom ne može obraniti niti riješiti ušiju. Uši se bez problema razmnožavaju i rastu i na čistoj i na prljavoj kosi, a pod vodom mogu preživjeti i do 24 sata.

Najjednostavniji način suzbijanja ušljivosti, ali ujedno i najtraumatičniji je šišanje kose djeteta. Ipak, zbog postojanja drugih, manje radikalnih metoda, ovu treba izbjegavati. Također, treba izbjegavati eksperimentiranje i samostalno traženje novog načina suzbijanja ušljivosti kako se ne bi napravilo više štete nego koristi. Ovo se poglavito odnosi na upotrebu klasičnih insekticida koje strogo treba izbjegavati, a kod upotrebe komercijalnih preparata treba se strogo pridržavati uputa za upotrebu.

Najefikasniji način je upotreba insekticidnih šampona koji se mogu nabaviti u ljekarnama. Iako se način upotrebe pojedinih komercijalnog pripravka ponešto razlikuje od jednog do drugog osnovni princip je da se šampon utrija u vlažnu kosu i ostavi da djeluje nekoliko minuta te se potom ispere mlakom vodom. Pri upotrebi treba zaštititi lice. Kako šampon neće uništiti i sve gnjide, postupak treba ponoviti kroz sedam do deset dana da bi se uništile uši koje su se izlegle iz preživjelih gnjida, a nisu još dostigle stadij tijekom kojeg polažu gnjide. Dodatna mjera je iščešljavanje kose nakon upotrebe šampona jako gustim češljem ili posebnim češljem za iščešljavanje gnjida čime se dodatno mehaničkim putem uklanjaju zaostale gnjide koje mogu nastaviti infestaciju kose, a iščešljavanje se može koristiti i kao metoda zaštite od ponovne ušljivosti glave. Takav postupak može se ponavljati svakih nekoliko dana uz provjeru jesu li se uši ponovno pojavile bilo zbog zaostalih gnjida ili ponovnog kontakta s drugom osobom koja ima uši.

Hrvatski dan ljekarni, 29. listopada

Prevenција i korisni savjeti

Prevenција u pravom smislu riječi ne postoji, odnosno ne može se upotrebom šampona prije pojave ušiju utjecati tako da uši ne infestiraju tako obrađenu kosu. Također, konstantno pranje kose i održavanje higijene vlastitog djeteta (iako pohvalno) neće utjecati na pojavu ušiju zbog toga što uši jednako napadaju čistu i prljavu kosu. Najbolja zaštita je redovito pregledavanje kose kod djeteta, pogotovo u ključnim periodima kao što su početak nove školske godine ili povratak djeteta s ljetovanja s drugom djecom. To je posebno korisno u početnom periodu kada ne postoje nikakvi simptomi ušljivosti. Pošto je zbog dužine kose kod curica lakše dobivanje ušiju potrebno je kosu kod njih vezati u rep kako bi se smanjila ta mogućnost.

Kada je neupitno utvrđeno postojanje ušljivosti kod djeteta ili odrasle osobe osim prije navedenih mjera uklanjanja ušiju potrebno je pregledati cijelu obitelj i sve osobe s kojima je dijete ili odrasla osoba bila u kontaktu kako bi se spriječila ponovna i unakrsna infestacija unutar obitelji, a potrebno je što prije upozoriti i učitelja ili odgajatelja djeteta kako bi se spriječila ili barem ublažila epidemija u školi ili vrtiću. Iako je prva reakcija nekih roditelja da moraju potpuno očistiti i dezinficirati svaki kutak kuće to ipak nije potrebno zbog činjenice da uš izvan kose zbog nedostatka hrane ne može preživjeti više od dana. Poželjno je jedino oprati posteljinu i odjeću infestirane osobe što je vrlo efikasna metoda pošto uš umire na temperaturama većim od 60°C.

Iako se općenito smatra da su uši stvar prošlosti, odnosno nešto što se pojavljuje samo u ratno vrijeme ili u higijenski zaostalim krajevima, svakim početkom nove školske godine dobivamo potvrdu da su uši svakodnevna i prilično česta pojava protiv koje se konstantno treba boriti kako epidemija ne bi poprimila još veće razmjere.

Izvori:

1. Head lice, 2005., www.bupa.com, pristupljeno 1. 10. 2007.
2. Uši, 2007., www.publichealth-zagreb.hr, pristupljeno 1. 10. 2007.
3. Ušljivost glave, 2007., www.zzjzvpz.hr, pristupljeno 1. 10. 2007.